

Ogłoszenia w zamówieniach w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa

JAKUB KONISIEWICZ

WPROWADZENIE

Budżet na 2026 r. przewiduje bezprecedensowy wzrost nakładów na obronność. Ponad 201 miliardów złotych – czyli aż 4,83 proc. PKB – ma zostać przeznaczony na modernizację sił zbrojnych oraz wzmocnienie systemu bezpieczeństwa państwa. To najwyższy poziom wydatków obronnych w historii III RP, który wyraźnie pokazuje, jak istotne w obecnej sytuacji geopolitycznej staje się budowanie potencjału militarnego i odporności kraju. Tak znaczące środki finansowe oznaczają jednak również konieczność sprawnego i transparentnego prowadzenia zamówień publicznych w sektorze obronnym – a te rządzą się własnymi, odrębnymi zasadami.

Zamówienia publiczne w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa podlegają szczególnym regulacjom. Przepisy Pzp¹ przewidują odrębną procedurę dla tego rodzaju zamówień, która została zaimplementowana z tzw. „dyrektywy obronnej”².

Omawiane przepisy przewidują także pewne odmienności co do ogłaszania tychże zamówień i dlatego też niniejszy artykuł będzie się koncentrował na wskazanym zagadnieniu.

ZASADY DOTYCZĄCE PUBLIKACJI OGŁOSZEŃ

Art. 2 ust. 1 pkt 3 Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa muszą być publikowane w Supplencie do Dziennika Urzędowego UE na platformie TED – *Tenders Electronic Daily* jeżeli ich wartość przekroczy określone progi kwotowe tj.:

- 432 000 EUR – dla zamówień, które dotyczą dostaw i usług
- 5 404 000 EUR – dla zamówień, które dotyczą robót budowlanych.

Przekroczenie wskazanych progów kwotowych jest warunkiem do stosowania przepisów dyrektywy obronnej, a co za tym idzie przepisów odnoszących się bezpośrednio do publikowania ogłoszeń.

Co do zasady ogłoszenia są publikowane w terminie 5 dni od dnia ich przekazania Urzędowi Publikacji na terenie całej UE, przy czym jest to uwarunkowane kompletnością przekazanego ogłoszenia.

Art. 87 Procedura przekazywania ogłoszeń w zamówieniach obronnych w dużej mierze odpowiada zasadom obowiązującym przy zamówieniach klasycznych o wartości równej lub przekraczającej progi unijne. Podobnie jak w standardowych postępowaniach, ogłoszenia są publikowane w unijnym serwisie TED w ramach tożsamej procedury. Istotną różnicą polega jednak na stosowaniu odmiennych formularzy, które zostały opracowane z myślą o specyfice zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa. Formularze te uwzględniają szczególne potrzeby sektora, o czym będzie mowa w dalszej części niniejszego artykułu.

Przepisy krajowe nie określają formy, treści ani zakresu informacji zawartych w formularzach służących do ogłaszania zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa. W praktyce oznacza to, że zamawiający są zobowiązani korzystać z formularzy przygotowanych przez unijnego prawodawcę, co ma docelowo ujedynolnić treść ogłoszeń publikowanych przez zamawiających z różnych krajów członkowskich, a tym samym umożliwić sprawne funkcjonowanie wspólnego rynku zamówień w sektorze obronnym.

W celu ustandaryzowania oraz usprawnienia procesu publikacji informacji o zamówieniach publicznych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa na poziomie całej UE, KE udostępnia na swojej stronie internetowej (<http://simap.europa.eu>) zestaw specjalnych formularzy służących do ogłaszania zamówień.

¹ Ustawa – Prawo zamówień publicznych z 11.09.2019 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm.).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z 13.07.2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE.

Celem wprowadzenia wskazanych formularzy było zapewnienie spójności, przejrzystości oraz porównywalności danych publikowanych przez instytucje zamawiające w całej UE, co ma szczególne znaczenie w sektorze obronnym, gdzie zamówienia często dotyczą skomplikowanych technologii, wysokich wartości kontraktów oraz podwyższonych wymogów bezpieczeństwa.

SPOSÓB PRZEKAZYWANIA OGŁOSZEŃ

Zamawiający mogą przekazywać informacje o zamówieniach publicznych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa do publikacji w serwisie TED za pośrednictwem aplikacji *eNotice2*. Wskazane narzędzie zapewnia dostęp do pełnego zestawu standardowych formularzy stosowanych przy tego typu zamówieniach.

Alternatywnie zamawiający mogą korzystać również z certyfikowanych narzędzi TED *eSender*, które umożliwiają przesyłanie ogłoszeń bezpośrednio z zewnętrznych systemów zakupowych lub platform przetargowych.

Przesłanie ogłoszenia odbywa się poprzez wypełnienie formularza *online*, składającego się z kilku kolejnych podstron prowadzących zamawiającego przez cały proces publikacji ogłoszenia. Wskazany system został docelowo zaprojektowany tak, aby minimalizować ryzyko błędów – automatycznie sygnalizuje brak wymaganych danych lub nieprawidłowe wypełnienie poszczególnych pól, umożliwiając ich natychmiastową korektę. Po ukończeniu całej procedury i przesłaniu formularza nie możliwości jego wycofania. Zamawiający w takim przypadku mogą jedynie dokonać zmiany treści formularza lub unieważnić czynność jego przekazania.

Ogłoszenia o zamówieniach publikowane są w całości w jednym z oficjalnych języków krajów członkowskich UE, wybranym przez samego zamawiającego. To właśnie ta wersja językowa stanowi jedyny autentyczny i wiążący tekst ogłoszenia. Jednocześnie, streszczenie zawierające istotne elementy ogłoszenia publikowane jest we wszystkich pozostałych oficjalnych językach UE, co ma umożliwić zagranicznym wykonawcom zorientowanie się w najważniejszych punktach zamówienia.

CPV Art. 99 ust. 3

W celu zapewnienia większej przejrzystości publikowanych ogłoszeń zamawiający powinni korzystać z narzędzi opracowanych specjalnie do standaryzacji informacji o zamówieniach publicznych. Jednym z kluczowych instru-

mentów jest Wspólny Słownik Zamówień (CPV), który zawiera jednolitą nomenklaturę odniesienia stosowaną w całej UE. W słowniku tym można znaleźć informacje o schematach, ontologii czy też modelach danych, co dodatkowo wspiera spójność i jednoznaczność publikowanych ogłoszeń.

TREŚĆ OGŁOSZENIA

Ogłoszenia nie mogą być publikowane na poziomie krajowym ani udostępniane na profilu nabywcy przed datą ich wystania do KE. Jednocześnie ogłoszenia publikowane na poziomie krajowym muszą być w pełni zgodne z treścią ogłoszeń przekazanych Komisji – nie mogą zawierać dodatkowych ani odmiennych informacji. Zamawiający są zobowiązani do zapewnienia możliwości wykazania daty wystania ogłoszenia, co stanowi istotny element kontroli prawidłowości procedury.

WSTĘPNE OGŁOSZENIA INFORMACYJNE Art. 402

Przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych w sektorze obronności i bezpieczeństwa przewidują również możliwość publikowania wstępnych ogłoszeń informacyjnych, które służą wcześniejszemu sygnalizowaniu planowanych postępowań. Takie ogłoszenia pozwalają wykonawcom z wyprzedzeniem przygotować się do przyszłych zamówień, zwiększając transparentność procesu i sprzyjając szerszej konkurencji na rynku.

W celu umożliwienia wykonawcom odpowiedniego przygotowania się do planowanych postępowań zamawiający mogą przekazać do publikacji w Urzędzie Publikacji UE lub zamieścić na swojej stronie internetowej wstępne ogłoszenie informacyjne. Dotyczy to zamówień lub umów ramowych, które mają być udzielane w trybach wymagających uprzedniego opublikowania ogłoszenia o zamówieniu, takich jak przetarg ograniczony, negocjacje z ogłoszeniem czy dialog konkurencyjny. Wstępne ogłoszenie informacyjne pełni funkcję zapowiedzi przyszłych postępowań, zwiększając transparentność i dając wykonawcom czas na analizę potrzeb oraz przygotowanie zasobów.

Jednocześnie należy podkreślić, że wstępne ogłoszenia informacyjne nie mają zastosowania do zamówień wyłączonych ze stosowania przepisów o zamówieniach publicznych ani do postępowań planowanych w trybach niekonkurencyjnych, takich jak negocjacje bez ogłoszenia czy zamówienie z wolnej ręki. W tych przypadkach publikacja wstępnych informacji nie jest przewidziana, co wynika z charakteru i specyfiki samych trybów udzielania zamówień.

■ warunki publikacji

Art. 402 ust. 4 Należy jednak pamiętać, że możliwość zamieszczenia wstępnego ogłoszenia informacyjnego na stronie internetowej zamawiającego jest obwarowana określonymi warunkami. Przede wszystkim takie ogłoszenie może zostać opublikowane dopiero po zatwierdzeniu lub uchwaleniu planu finansowego danej jednostki. Dodatkowo, zanim zamawiający zamieści ogłoszenie na swojej stronie, musi uprzednio przekazać do Urzędu Publikacji UE ogłoszenie o profilu nabywcy, które zostanie tam opublikowane.

Art. 402 ust. 1 W sytuacji, gdy przepisy ustawy lub statut nie nakładają na zamawiającego obowiązku zatwierdzenia bądź uchwalania planu finansowego, zamawiający może opublikować wstępne ogłoszenie informacyjne raz w roku. W takim przypadku podstawą publikacji jest plan wydatków, który nie przyjmuje formy formalnego planu finansowego, lecz określa przewidywane potrzeby zakupowe jednostki.

Dopiero po uchwaleniu lub zatwierdzeniu planu finansowego możliwe jest przekazanie wstępnego ogłoszenia informacyjnego do publikacji w Urzędzie Publikacji UE lub zamieszczenie go na stronie internetowej zamawiającego.

■ ograniczenie zakresu informacji

Zamawiający nie ma obowiązku publikowania wstępnego ogłoszenia informacyjnego – jest to narzędzie o charakterze dobrowolnym, z którego można skorzystać, gdy zamawiający uzna to za zasadne. W praktyce, zwłaszcza w sektorze obronności i bezpieczeństwa, często pojawiają się ograniczenia wynikające z konieczności ochrony informacji niejawnych lub jawnych, lecz wrażliwych. Z tego względu na etapie planowania zamówienia nie zawsze możliwe jest wskazanie konkretnego trybu jego udzielenia, co oznacza, że zamawiający nie musi ujawniać takich informacji w ogłoszeniu informacyjnym.

■ orientacyjny charakter

Co istotne, samo zamieszczenie wstępnego ogłoszenia informacyjnego nie zobowiązuje zamawiającego do późniejszego udzielenia zamówienia w deklarowanym trybie. Ogłoszenie to ma charakter orientacyjny i nie może stanowić podstawy do formułowania jakichkolwiek roszczeń przez wykonawców, w szczególności w sytuacji, gdy zamówienie zostanie ostatecznie ogłoszone w innym trybie lub nie zostanie wszczęte w ogóle. Takie rozwiązanie zapewnia

zamawiającym elastyczność, a jednocześnie umożliwia wykonawcom wstępne rozeznanie rynku bez tworzenia wiążących zobowiązań po stronie instytucji publicznych.

Wstępne ogłoszenie informacyjne może różnić się zakresem i poziomem szczegółowości w zależności od przedmiotu planowanego postępowania. Wynika to z faktu, że odmienne wymagania dotyczą zamówień na roboty budowlane, inne odnoszą się do dostaw i usług. Każda z tych kategorii charakteryzuje się specyficznymi elementami, które zamawiający powinien uwzględnić na etapie poinformowania potencjalnych wykonawców o planowanych przetargach.

■ treść ogłoszenia **Art. 402 ust. 2**

W przypadku wstępnych ogłoszeń informacyjnych dotyczących zamówień na roboty budowlane zamawiający zobowiązany jest wskazać tzw. „podstawowe cechy” zamówienia, które zamierza udzielić. Pzp nie definiuje tego pojęcia, co w praktyce może rodzić trudności interpretacyjne przy prawidłowym wypełnieniu ogłoszenia.

Nie budzi jednak wątpliwości, że do podstawowych cech zamówienia należy zaliczyć w szczególności:

- wskazanie obiektu, którego dotyczy planowane zamówienie,
- określenie rodzaju robót, które mają zostać wykonane w ramach określonego zamówienia, tj. czy obejmują one budowę, rozbiórkę, przebudowę, rozbudowę czy remont,
- wskazanie skali robót, pozwalające wykonawcom ocenić zakres przedsięwzięcia,
- planowany termin realizacji zamówienia.

Inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku zamówień na dostawę oraz usługi. We wstępnym ogłoszeniu informacyjnym zamawiający musi wskazać zsumowaną wartość planowanych zamówień lub umów ramowych, które mają zostać udzielone w ciągu kolejnych 12 miesięcy:

- dla dostaw – zsumowaną wartość zamówień w podziale na grupy produktów określone we Wspólnym Słowniku Zamówień (CPV),
- dla usług – zsumowaną wartość zamówień w każdej kategorii usług określonej w CPV.

Wymóg ten nie wyklucza jednak podania informacji bardziej szczegółowych, jeśli zamawiający uzna to za zasadne. Użycie w przepisach sformułowania „zsumowana wartość zamówień” sugeruje, że publikacja wstępnego ogłoszenia informacyjnego ma sens jedynie wtedy, gdy zamawiający planuje co najmniej dwa odrębne zamówienia w ramach tej samej grupy produktów (dla dostaw) lub tej samej kategorii świadczonych usług. Liczba mnoga użyta w przepisie wskazuje, że nie chodzi o sumowanie wartości zamówień tego samego rodzaju, lecz o co najmniej dwa niezależne postępowania, których wartości ustala się oddzielnie i które nie podlegają połączeniu.

W konsekwencji zamieszczenie wstępnego ogłoszenia informacyjnego dotyczącego jednego zamówienia nie wywołuje skutków prawnych przewidzianych dla ogłoszeń wstępnych. Aby ogłoszenie to mogło pełnić swoją funkcję i wywoływać skutki ustawowe, musi obejmować więcej niż jedno planowane zamówienie w danej grupie lub kategorii CPV.

■ sposób publikacji **Art. 402 ust. 3 i 4**

Zamieszczanie wstępnego ogłoszenia informacyjnego podlega ogólnym zasadom przejrzystości obowiązującym w unijnym systemie zamówień publicznych. Oznacza to, że dostęp do informacji zawartych w takim ogłoszeniu musi zostać zapewniony najpierw poprzez publikację w Dzienniku Urzędowym UE, a dopiero później w jakiegokolwiek innej formie, w tym na stronie internetowej zamawiającego.

Jeżeli zamawiający, korzystając z przysługującej mu możliwości, zdecyduje się zamieścić wstępne ogłoszenie informacyjne wyłącznie na swojej stronie internetowej, a nie przesyłać go do publikacji w Dzienniku Urzędowym UE, wówczas przed jego udostępnieniem *on line* musi uprzednio przekazać do Dziennika Urzędowego UE ogłoszenie o profilu nabywcy. Dopiero po jego publikacji zamawiający może legalnie umieścić wstępne ogłoszenie informacyjne na swojej witrynie.

Takie rozwiązanie zapewnia równy dostęp do informacji dla wykonawców z całej UE oraz zapobiega sytuacjom, w których informacje o planowanych zamówieniach byłyby dostępne najpierw jedynie na poziomie krajowym, co naruszałoby zasadę transparentności i niedyskryminacji.

■ skrócenie terminów do składania ofert **Art. 411 ust. 16 oraz art. 412 ust. 7**

Institucja wstępnego ogłoszenia informacyjnego może stanowić podstawę do skrócenia terminów składania ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Warunkiem skorzystania z tego udogodnienia jest prawidłowe zamieszczenie wstępnego ogłoszenia informacyjnego w Dzienniku Urzędowym UE, przy czym ogłoszenie to musi zawierać wszystkie informacje wymagane dla ogłoszenia o zamówieniu — w zakresie, w jakim są one dostępne na etapie publikacji ogłoszenia informacyjnego.

Możliwość skrócenia terminów przewidziano w przypadku przetargu ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem. Usprawienie to nie dotyczy dialogu konkurencyjnego, który rządzi się odrębnymi zasadami.

Aby zamawiający mógł skorzystać z omawianego mechanizmu, wstępne ogłoszenie informacyjne musi zostać przekazane do publikacji w Urzędzie Publikacji UE nie wcześniej niż 12 miesięcy i nie później niż 52 dni przed dniem przekazania ogłoszenia o zamówieniu. Przy ocenie spełnienia warunku „dostępności informacji” należy kierować się kryterium obiektywnym – chodzi o informacje, które zamawiający posiada lub które mógłby uzyskać, działając z należytą starannością.

Nie wymaga się natomiast ujawniania danych, które na etapie publikacji ogłoszenia informacyjnego nie są jeszcze ustalone lub nie mogą być ujawnione ze względu na ich charakter.

PODSUMOWANIE

Analiza zasad dotyczących publikacji ogłoszeń w sektorze obronności i bezpieczeństwa pokazuje, że system ten opiera się na równowadze między przejrzystością a koniecznością ochrony informacji wrażliwych.

Zamawiający zobowiązani są do korzystania z unijnych formularzy i narzędzi publikacyjnych, takich jak *eNotice2* czy platformy TED *eSender*, co zapewnia jednolitość i zgodność ogłoszeń z wymogami prawa unijnego.

Jednocześnie publikacja ogłoszeń musi odbywać się w sposób ściśle kontrolowany – zarówno pod względem kolejności udostępniania informacji, jak i ich treści, które nie mogą różnić się od wersji przekazanej KE.

JAKUB KONISIEWICZ

Prawnik w ZABOROWSKA Kancelaria Adwokacka, specjalista z prawa budowlanego i inwestycji publicznych.